

PIC – Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja

Poročilo o delu zavoda za leto 2024

Ljubljana, marec 2025

OSEBNA IZKAZNICA

Ime: PIC – Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja, Ljubljana

Angleško ime: **PIC – Legal Center for the Protection of Human Rights and the Environment**

Skrajšano ime: **PIC, Ljubljana**

Naslov: **Metelkova 6, 1000 Ljubljana**

Telefon: + **386 (0)1 581-18-88**

E-pošta: pic@pic.si

Spletna stran: www.pic.si

Matična številka: 1273345

ID št. za DDV: **SI23238542**

Transakcijski račun: **(SI56)02010-0050459754**

Datum vpisa v sodni register: 29.05.1998

Direktorica: Katarina Bervar Sternad

Zaposleni na PIC v letu 2024:

Sanja Jablanovič, Urša Regvar, Aljoša Petek, Boris Nusdorfer, Katja Žunec Stritar, Katarina Bervar Sternad, Oksana Jere, Lana Krznarič, Aida Hadžiahmetović, Ana Bajt, Brina Jeretina, David Muster, Dženita Arapović, Luka Štrubelj, Katja Miklavčič, Senka Šifkovič

Svet zavoda:

Predsednica sveta: Katarina Vučko

Predstavniki/ce ustanoviteljev: Nataša Posel, Milada Mirkovič, Franja Arlič, Katarina Vučko, ustanovitelj DRPPD v zadnjem mandatu ni imenoval svojega predstavnika;

Predstavnica zainteresirane javnosti: mag. Maša Kovič Dine

Predstavnica zaposlenih: Sanja Jablanovič

PIC ima status delovanja v javnem interesu na naslednjih področjih:

- varstvo okolja,
- migracije,
- kultura.

PIC je član naslednjih organizacij in mrež:

- Center nevladnih organizacij Slovenije – CNVOS
- Pravna mreža za varstvo demokracije
- Sloga- platforma za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč
- European Council on Refugees and Exiles (ECRE)
- Justice and Environment (J&E)
- Slovenska mreža prostovoljskih organizacij
- Mreža za otrokove pravice
- Eurochild
- Evropska mreža za preprečevanje brezdržavljanosti (ENS – European network on statelessness)
- CROSIIT
- Koalicija za deinstitucionalizacijo
- Evropski okoljski biro (EEB)
- Glas ljudstva
- Mreža za prostor
- Plan B za Slovenijo

Predstavniki_ice PICa so člani_ice naslednjih delovnih teles, odborov, svetov...:

- Medresorska komisija za človekove pravice pri Ministrstvu za zunanje in evropske zadeve
- Delovna skupina za pripravo Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami
- Medresorska delovna skupna za preprečevanje radikalizacije
- Strokovni svet za enakost spolov Ministra za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Strateški svet Vlade RS za preprečevanje sovražnega govora
- Komisija za podelitev nagrade Rada Smerduja
- Stalni predstavnik pravno sistemskih vprašanj s področja varstva okolja v Svetu ministra za NVO (MOPE in MNVP)
- Stalni predstavnik okoljskih NVO v Svetu za trajnostni razvoj in varstvo okolja (MOPE)
- Stanovanjski svet RS
- Odbor za podelitev nagrad Rada Smerduja

POS�ANSTVO

Pomagati posameznikom in ranljivim skupinam pri varstvu njihovih temeljnih pravic ter krepiti vpliv nevladnih organizacij na področju varstva okolja in urejanja prostora preko pravne pomoči, zagovorništva in pravnih analiz.

VIZIJA

Prizadevamo si za učinkovito varstvo pravic, za vključevanje javnosti v procese odločanja ter enostavnejšo in razumljivejšo zakonodajo.

Slovenija – država, v kateri so pravice učinkovito varovane, zakonodaja je enostavnejša in razumljivejša, javnost pa je dejansko vključena v procese odločanja.

STRATEŠKI CILJI

1. Postati vodilni pravni zagovornik pravic posameznikov, ranljivih skupin in nevladnih organizacij na področju človekovih pravic in okolja
2. Postati vpliven akter v mrežah delovanja s področja PIC
3. Omogočiti širši dostop do brezplačne pravne pomoči na področjih delovanja PIC
4. Okrepiti pravno analitično delo
5. Okrepiti ozaveščanje javnosti in vpliv na javno mnenje

POVZETEK LETA

PIC je v letu 2024 nudil pravno pomoč več kot 3.000 posameznikom in posameznicam, sodeloval pri prenovi oz. pripravi 15 zakonov, organiziral več kot 10 strokovnih dogodkov, izobraževanj in usposabljanj za skupaj več kot 1.000 udeležencev in omogočil pridobitev državljanstva 20-im otrokom iz Sirije, Iraka in Afganistana.

Sodelavci PIC smo se pojavili v več kot 150 medijskih objavah, organizirali in sodelovali na več kot 15 tiskovnih konferencah in izvedli dve kampanji (Vročje mi je, Spremlja_spreminjaj EU), katerih doseg je bil več deset tisoč posameznikov in posameznic. Dva največja dogodka v izvedbi PIC v 2024 sta Nacionalni posvet Prilagajanje podnebnim spremembam v sodelovanju z naravo (november) in Nacionalna konferenca ob dnevu boja zoper nasilje nad ženskami. Slednjo je otvorila predsednica države Nataša Pirc Musar, obiskalo pa jo je več kot 350 ljudi. Pričeli smo tudi z izvedbo dogodkov s področja kulture in filma ter sodelovali kot soorganizator Kavč festivala.

Izdali smo tudi nekaj publikacij, med pomembnejšimi sta Priročnik za združitev z družino, ki je namenjen različnim deležnikom ter osebam v postopku združitve z družino ter Priročnik za delo z osebami z oviranostmi v sodnih postopkih. Aktivno smo sodelovali v kampanji JEK 2 in si uspešno prizadevali za njegov umik. Državno tožilstvo smo pozvali k uvedbi kazenskega pregona zoper izraelski politični vrh.

Delo in aktivnosti v organizaciji so v veliki meri odvisne od dinamike vladnega in parlamentarnega odločanja, kar pogosta spreminja načrtovani potek dela in terja veliko angažiranja in strokovnega prispevanja s strani zaposlenih. Glede na slabšanje kakovosti normativnega odločanja, krajšanja rokov za javno razpravo, skrajševanje zakonodajnih postopkov, je vključevanje v zakonodajne procese in strokovne razprave vedno zahtevnejše in napornejše.

Zaposleni kljub izkazujejo visoko stopnjo angažiranosti, odgovornosti in uspešnosti.

POROČILO O FINANČNEM IN ORGANIZACIJSKEM POSLOVANJU

UPRAVLJANJE ZAVODA

Svet zavoda je imel v letu 2024 eno redno sejo. Ustanovitelj DRPPD v zadnjem pozivu k imenovanju predstavnikov v svet zavoda za obdobje od 27.2.2020 do 27.2.2024 ni predlagal svojega člana, REC Slovenija pa je svoje ustanoviteljske pravice prenesel na druge ustanovitelje. V letu 2024 je mandat 4-letnega članstva v svetu zavoda nastopila nova skupina članic in sicer: Katarina Vučko (predsednica sveta), Nataša Posel, Franja Arlič, Milada Mirkovič in Sanja Jablanovič.

Mandat direktorice traja do 14.5.2026; zaposlena je za polni delovni čas. Upravljanje zavoda je direktorica opravljala v četrtini svojega delovnega časa, ostali čas je bila, enako kot v preteklosti, vključena v projektno delo.

UPRAVLJANJE S KADRI

V letu 2024 je zavod čez celotno leto zaposloval 16 oseb ; od slednjih je 10 pogodb sklenjenih za določen čas, ostale za nedoločen čas. Z zaposlenimi direktorica ob koncu leta izvede letni razgovor za namenom skupne ocene dela v tekočem letu, načrtovanju za naprej in iskanja možnosti za optimizacijo dela.

Vsi zaposleni imajo opravljene in veljavne zdravstvene preglede. Zavod redno izvaja usposabljanja s področja varstva pri delu. V letu 2024 je bil zaposlenim regres izplačan v mesecu januarju in sicer v minimalni višini.

V letu 2024 so bile plače usklajene z rastjo minimalnih plač, izvedena so bila napredovanja, kot to omogočajo interna pravila in zaposlenim so bile na voljo druge nematerialne oblike spodbujanja in nagrajevanja, s čimer se pripomore k stalnosti kadra.

PODATKI O STROŠKIH ZA OSEBNE DOHODKE PO SISTEMIZIRANIH DELOVNIH MESTIH

ŠT.	DELOVNO MESTO	1 bruto
1.	Direktorica (8-urni delovnik), nesistemizirano delovno mesto, količnik 2,9	3.636
2.	Strokovni sodelavci I - plačilni razred 1, količnik 1,7 - plačilni razred 2, količnik 1,9 - plačilni razred 3, količnik 2,1 - plačilni razred 4, količnik 2,3	2.132 2.382 2.633 2.884
3.	Vodja področja - plačilni razred 1, količnik 2,5	3.135
4.	Vodja pisarne,	

-	plačilni razred 3, količnik 1,5	1.880
	Minimalna plača v 2023	1.253,90

POSLOVANJE ZAVODA

Zavod je v letu 2023 z Ministrstvom za kulturo sklenil najemno pogodbo za obdobje petih let; najemna pogodba ne predvideva plačevanja najemnine, zajema pa plačilo obratovalnih in nujnih vzdrževalnih stroškov. Pisarniški prostori na Metelkovi 6 obsegajo cca. 80m², na Viču v poslovnih prostorih Iskre, kjer se izvaja projekt pravne pomoči na področju mednarodne zaščite pa ima zavod še dodatne pisarniške prostore v obsegu cca. 10 m². PIC deluje kot koordinator v stavbi in skrbi za nadzor stroškov, kakovost dela izvajalcev in si prizadeva za obnovo vaj najnujnejših delov stavbe. .

V pisarnah je skupaj 16 delovnih mest, kar glede na število zaposlenih in načinu dela zadostuje. Pisarniška in računalniška oprema sta bili v letu 2022 v velikem delu obnovljeni, računalniška oprema se menja sproti in posodablja se programska oprema. V letu 204 je zaposlenim na voljo več plačljivih programov, kot so Chat GPT, prevajalnik Deepl, Canva itd.

PROMOCIJA ZAVODA

V letu 2024 smo sklenili pogodbo o zaposlitvi za polni delovni čas s komunikatorko, kar je v veliki meri spremenilo obseg in kakovost PIC-ovega javnega pojavljanja. S tem je bil narejen velik korak naprej v promociji zavoda, uporabnosti spletne strani in komuniciranju z javnostmi.

Največji delež promocije zavoda poteka v skozi strokovne komentarje in izjave v različnih medijih, k temu prispeva tudi delo v okviru Pravne mreže za varstvo demokracije.

Na začetku leta 2023 je PIC vzpostavil novo spletno stran pic.si, ki je moderno oblikovana in uporabnicam ter uporabnikom bistveno bolj prijazna, stran se v letu 2024 še dodatno nadgrajuje (Knjižnica).

FINANČNO POSLOVANJE

Višina prihodkov iz poslovanja je v letu 2024 znašala 653.605 EUR (v 2023 je znašala 606.328 EUR); stroški dela so pri tem znašali 523.858 EUR (v 2023 394.421 EUR), stroški blaga in storitev pa 124.282 EUR (v 2023 193.009 EUR).

V letu 2024 je zavod ustvaril 93 EUR presežka. Poslovni prihodki iz projektne dejavnosti znašajo 568.322 EUR, prihodki iz opravljanja lastne dejavnosti pa 85.283 EUR, kar predstavlja približno 15% celotnih prihodkov.

Vse obveznosti zavod plačuje v roku, letni regresi so zaradi učinkovitejšega črpanja sredstev na projektih izplačani že v januarju.

SEZNAM PROJEKTOV V LETU 2024

I. AZIL IN MIGRACIJE

	Ime projekta	Financer
1	Pravna pomoč prosilcem za mednarodno zaščito	Visoki komisariat Združenih narodov za begunce
2	AIDA - Asylum database	Evropski odbor za begunce in izgnance
3	COMP4SEE – Komplementarne poti za jugovzhodno Evropo	Evropska komisija
4	RefJustice	Julia Taft Grant
5	COAST – Moja zgodba o odraščanju	Evropska komisija
6	REPAIR– Poti do ponovne združitve za integracijo	Evropska komisija

II. VARSTVO OKOLJA

	Ime projekta	Financer
1	Discussions and Action on Climate and Environment (DACE) - CERV	Evropska komisija
2	Justice & Environment - LIFE	Evropska komisija
3	Strategic Litigation and Environmental Rights (STELLAR) Rights - CERV	Evropska komisija
4	Environment, Rights, Children (ENRICH) - CERV	Evropska komisija
5	Vodnik do energije sonca in vetra - One stop shop for just renewables	Nizpzemsko veleposlaništvo v Sloveniji
6	Catalyst of Change: Civil Society for Just Renewables	Norway Grants
7	Renewables -ECF	European Climate Fund
9	LIFE2RIVERS – L2R	Evropska komisija
10	Ecorys - Do no significant harm - implementacija načela v Sloveniji	Evropska komisija
11	Zagovorniki okolja - Narava za podnebje	Eko sklad + MOPE + prostovoljno delo
12	Zelena svetovalnica	Eko sklad + MOPE
13	Sodelovanje in zagovorništvo	Nihče

III. VARSTVO RANLJIVIH SKUPIN

	Ime projekta	Financer
1	Pravno svetovanje članom društev	Različna društva in zveze

2	Pravna pomoč najemnikom	Mestna občina Ljubljana
3	Državni preventivni mehanizem	Varuh človekovih pravic
4	Pravno svetovanje v občinah	Medvode, Trebnje
5	LINK - Dostop do postopkovnih jamstev v kazenskih postopkih za osebe z oviranostmi	Validity Foundation/Evropska komisija
6	Benevict - ocena transpozicije Direktive o žrtvah kaznivih dejanj	Evropska komisija
7	Chat 4 Victims – spletna klepetalnica za žrtve kaznivih dejanj	Evropska komisija
8	ENABLE - omogočanje dostopa do procesnih pravic za osebe z oviranostmi v kazenskih postopkih	Evropska komisija
9	Otroci v sodnih postopkih	Svet Evrope in Ministrstvo za pravosodje
10	Spremlja_spreminjaj EU	Imapct4Values program CNVOS
12	Glas Ljudstva	Mirovni inštitut (OSIFE)
13	Net4Defenders	Evropska komisija

14	Mentorstvo NVO	Impact4Values CNVOS
15	ROLR2	Zunanje ministrstvo Kraljevine Nizozemske
16	Pravne študije, analize, poročila	EIGE, ICF, Milieu....

VSEBINSKI ORIS DELA ZAVODA PO PODROČJIH V LETU 2024

1. PRAVNO VARSTVO OKOLJA

V letu 2024 je bil vsebinski fokus dela na področju pravnega varstva okolja na podpiranju civilne družbe pri uveljavitvi pravice do zdravega življenjskega okolja ter pravni podpori zainteresirane javnosti – nevladnih organizacij, civilnih iniciativ in posameznikov ter posameznikov.

PIC je bil del več javnih zagovorniških kampanj na področju okolja, med katerimi sta bili v letu 2024 med najbolj izpostavljenimi referendum o JEK2 ter kampanja Anhovo naj zadiha,. PIC se je na področju varstva okolja v medijih pojavil v več kot 70 medijskih objavah ter prispevkih. Ob tem je okoljski del aktiven tudi na socialnih omrežjih, kjer je imel v letu 2024 več kot 100.000 dosega.

Aljoša Petek je v imenu PIC in širše sfere okoljskih NVO član Sveta za trajnostni razvoj Slovenije – STRIVO ter stalni predstavnik v Svetu ministra za naravne vire, prostor, okolje, podnebje in energijo za sodelovanje z nevladnimi organizacijami.

Brez projektnega financiranja ter nato s sofinanciranjem Eko sklada (MOPE) smo še nadalje izvajali brezplačno svetovanje s področja varstva okolja in urejanja prostora preko Zelene svetovalnice, kjer smo odgovorili na več kot 47 dopisov in več kot 100 posameznih pravnih vprašanj, kar še naprej zagotavljamo tako prostovoljno kot s sofinanciranjem, ki ne pokriva našega dela v celoti.

V sodelovanju z Justice & Environment smo izvajali projekt Climate Discussions and Actions on Climate and Environment (DACE), Strategic Litigation and Environmental Rights (STELLAR) ter Environment, Rights, Children (ENRICH) – CERV, v okviru katerih organiziramo ozaveševalne in izobraževalne dogodke s podnebno-okoljskimi tematikami namenjene predvsem mladim, NVO in strokovnjakom s področja podnebnih sprememb.

Aktivno smo se odzivali na najpomembnejše predpise varstva okolja in urejanja prostora v tem letu in sodelovali v številnih razpravah. Izvedli smo več predstavitev s področja pravnih ureditev in varstva okolja in prostora ter se udeleževali različnih posvetov, predvsem takih, ki so povezani s podnebnimi spremembami.

o sodelovali v mrežah Plan B za Slovenijo in v Mreži za prostor, ter Justice & Environment in European Environmental Bureau, v katerih je PIC član. Aktivno smo delovali v skupini Za Savo, ki se bori za ohranitev biodiverzitete in zdravih ekosistemov na Srednji Savi.

Okoljski oddelek PIC stalno spremlja predpise in strateške dokumente s področja varstva okolja in urejanja prostora, in drugih področij, kjer se predpisi nanašajo na okolje in prostor. Tudi v letu 2024 se je bistveno osredotočal na ZVO-3, GZ-1, ZUreP-2 in ZUreP-3, ZON in novi Podnebni zakon. Pripombe pripravlja samostojno, ali pa kot osnutke skupnih pripomb v mrežah Plan B in Mreža za prostor. PIC je prijavljen tudi v registru Transparency International in se udeležuje javnih razprav na ravni EU. V tem obdobju je tako pripravil predloge in pripombe na naslednje osnutke dokumentov ali predpisov (poleg tega pa tudi sodeloval pri oblikovanju mnogih skupnih pripomb, ki jih je podal Plan B za Slovenijo):

PIC je v letu 2024 izdelal tudi več analiz in mnenj, v katerih je na podlagi ugotovljenih problemov oblikoval več predlogov za rešitve, ki jih je sam ali pa so jih naročniku analiz uporabljali za naslavljanje odločevalcev:

- ☐ Analiza o umeščanju OVE v Sloveniji,
- ☐ Vodnik do energije sonca in vetra,
- ☐ Analiza prilagajanja na podnebne spremembe: med pravom in politiko,
- ☐ Analiza podnebnih pravic,
- ☐ Študija o uporabi listine EU v podnebnih in energetske zadevah,
- ☐ Monitoring report – Climate Framework Laws,
- ☐ National State Aid Case Law,
- ☐ Legal Practices in Assessment of Climatic Factors in EIA and SEA.

Vložili smo več pravnih sredstev, med drugim glede dostopa do informacij javnega značaja v kontekstu JEK2 zoper Vlado RS ter GEN energijo ter ustavno pobudo glede referendumskega vprašanja glede JEK2.

2. MIGRACIJE IN AZIL

2.1. PROJEKTNE AKTIVNOSTI

V okviru projekta, ki ga podpira Urad Visokega komisariata Združenih narodov za begunce, PIC od 1. 5. 2020 izvaja zastopanje in svetovanje prosilcem za mednarodno zaščito v postopkih mednarodne zaščite in osebam s statusom mednarodne zaščite v postopkih združevanja družine. V letu 2024 je PIC nudil pravno pomoč in zastopanje 739 osebam. To vključuje informiranja, pravna svetovanja, zastopanja tekom uradnih dejanj, pripravo informacij o izvorni državi in vročanje pisanj, ki so bila izdana s strani Ministrstva za notranje zadeve. Mobilna enota je v l. 2024 s pomočjo kulturne mediatorke in dveh pravnih izvajala informiranja in svetovanja za osebe z začasno zaščito. S tem namenom je mobilna enota izvajala redne obiske na občinah ter v centrih, kjer so bile nastanjene osebe z začasno zaščito ter individualna svetovanja po spletu in v pisarni PIC na Metelkovi ulici 6. V okviru odziva na vojno v Ukrajini je PIC nudil pomoč v 1042 primerih.

V okviru projekta COAST – Moja zgodba o odraščanju, smo pripravljali analizo vloge zakonitih zastopnikov ter in pričeli z razvojem orodij in modulov za usposabljanje zakonitih zastopnikov mladoletnikov brez spremstva. Projekt se osredotoča na prehod mladoletnikov brez spremstva v odraslost zato se projekt osredotoča na razvoj praktičnih orodij in podpore, ki jih različni deležniki nudijo mladoletnikom brez spremstva v tem obdobju.

V okviru projekta COMP4SEE – Komplementarne poti za jugovzhodno Evropo je PIC sodeloval pri analizi in razvoju modela komplementarnih poti v Sloveniji. Komplementarne poti so namenjene varnemu in zakonitemu prihodu posameznikov, ki potrebujejo mednarodno zaščito v Sloveniji. Poleg analize stanja in razvoja modela potencialnih komplementarnih poti je projekt omogočal nudenje dodatne podpore posameznikom v postopku združitve z družino. V sklopu projekta je PIC nudil pravno svetovanje in zastopanje posameznikom v postopku združitve z družino. Prav tako pa je lahko PIC nudil finančno podporo osebam pri pripravi prevodov potrebne dokumentacije ter organiziranju prihoda družinskih članov v Slovenijo.

V okviru projekta REPAIR – Poti do ponovne združitve za integracijo je PIC v sodelovanju z Rdečim križem Slovenije izvedel več izobraževanj in delavnic na temo združitve z družino. V okviru projekta je bil pripravljen tudi Priročnik za združitve z družino, ki je namenjen različnim deležnikom ter osebam v postopku združitve z družino.

V okviru projekta Refjustice, je PIC preučeval pregon mednarodnih kaznivih dejanj v Sloveniji. Projekt je namenjen krepitvi zmogljivosti svetovalcev za begunce in drugih strokovnih sodelavcev s področja azila in migracij v Sloveniji pri dokumentiranju temeljnih mednarodnih kaznivih dejanj in kršitev človekovih pravic ter zagotavljanju individualnih informacij o vstopnih točkah za dokumentiranje mednarodnih kaznivih dejanj in kršitev človekovih pravic beguncem.

PIC je v letu 2024 ponovno sodeloval pri pripravi študije AIDA, Asylum database, v okviru katere je pripravil poročilo za Slovenijo o stanju na področju azila za leto 2022, ki je obravnavan/bo obravnavan v Evropskem odboru za begunce in izgnance (ECRE). Poročilo vsebuje podroben pregled zakonodaje in praks, ki so zaznamovale azilni sistem v l. 2023. Poročilo podrobno opisuje vsa področja azilnega sistema v Sloveniji - potek postopkov mednarodne zaščite, sprejemne pogoje, odvzem prostosti ter pravice oseb z mednarodno zaščito. Tudi v l. 2024 je bilo pripravljeno posebno poglavje namenjeno začasni zaščiti.

Kot že v preteklih letih je PIC tudi v letu 2024 sodeloval pri izvajanju nalog in pooblastil Državnega preventivnega mehanizma Varuha človekovih pravic, in sicer kot partner na področju policijskega dela, zaporov in azilnih institucij. PIC tako sodeluje pri izvajanju nalog in pooblastil državnega preventivnega mehanizma po določbi 5. člena Zakona o ratifikaciji Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim in poniževalnim kaznim ali ravnanju. V sklopu delovanja se PIC osredotoča predvsem na področje tujcev in prosilcev za mednarodne zaščite ter njihove obravnave s strani državnih organov.

2.2. ZAGOVORNIŠTVO

Tudi v 2024 so zagovorniške aktivnosti predstavljale eno glavnih aktivnosti na področju azila in migracij.

PIC je aktivno sodeloval v skupini za pripravo migracijske strategije. Predstavnica PIC je nadaljevala svoje delo v okviru skupine za iskanje sistemske rešitve za nastanitev in oskrbo mladoletnikov brez spremstva. Prvi center za sistemsko nastanitev mladoletnikov brez spremstva se je odprl aprila 2024.

Tekom leta smo pripravili komentar na različne predloge zakonov: Zakona o tujcih, Zakona o zaščiti razseljenih oseb in Zakona o mednarodni zaščiti. V okviru strokovne skupine za obravnavo žrtev trgovine z ljudmi smo pripravili osnutek Standardnih operativnih postopkov za obravnavo mladoletnikov brez spremstva, ki so žrtve trgovine z ljudmi. Pripravili smo tudi poročila o stanju za Odbor proti mučenju (CPT), Svet Evrope (COE), ECRI – odbor proti rasizmu ter Univerzalno periodično poročilo (UPR).

V okviru Pravnega kluba smo organizirali prvi posvet, v katerega so bili vključeni: Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, svetovalci za begunce, MNZ in drugi akterji s področja azila in migracij.

V I. 2024 je PIC posebno pozornost namenil tudi zagovorniškimi aktivnostim na področju otrok brez državljanstva. V okviru aktivnosti je PIC na podlagi Konvencije o otrokovih pravicah vložil več kot 20 prošenj za pridobitev slovenskega državljanstva za otroke brez državljanstva, ki prebivajo v Republiki Sloveniji. Do konca I. 2024 je več kot 20 otrok pridobilo slovensko državljanstvo.

O stanju na področju azila in migracij PIC redno poroča tudi različnim evropskim institucijam in evropskim mrežam. PIC je član Evropskega odbora za begunce in izgnance (ECRE) in redno prispeva k delovanju odbora z letnimi poročili in strokovnimi prispevki, ki obravnavajo posamezna vprašanja s področja azila in migracij. Prav tako je PIC član Evropske mreže za preprečevanje brezdržavljanosti (ENS – European network on statelessness), ki se osredotoča na zagovorniške aktivnosti glede oseb brez državljanstva. PIC je aktivni člani mreže EUROCHILD, kjer pokriva predvsem področje zaščite migrantskih otrok in njihovih pravic. PIC je tudi član neformalne skupine CROSIIT, ki jo sestavljajo nevladne organizacije iz Italije, Slovenije, Avstrije in Hrvaške. Namen skupine je spremljanje dostopa do azilnega postopka in spoštovanje načela nevračanja v državah, izmenjavanje podatkov, praks in judikatov ter strateška litigacija na področju azila in migracij.

Skupaj z ostalimi organizacijami, ki so aktivne na področju postopkov združevanja družine – ADRO, IOM, Rdeči križ in UNHCR –, je PIC sodeloval v neformalni skupini, katere namen je prepoznavati in naslavljanje sistemska vprašanja na področju združevanja družine.

PIC je prav tako nudil podporo in pomoč svetovalcem za begunce. S tem namenom smo svetovalce za begunce redno obveščali o najnovejši sodni praksi, zakonodajnih spremembah ter odločitvah relevantnih institucij (Varuha ČP, Zagovornika načela enakosti) ter jim svetovali v sodnih postopkih. Prav tako smo organizirali letno srečanje svetovalcev za begunce, na katerih smo naslavljali sistemske težave s katerimi se svetovalci srečujejo pri svojem delu.

Ker se zavedamo, da je pomembno širjenje znanja, izkušenj in praks smo nadaljevali s sodelovanjem s Pravno kliniko za begunce in tujce Pravne fakultete v Ljubljani. Na temo zastopanja prosilcev za mednarodno zaščito v praksi smo v okviru klinike pripravili predavanje za študente prostovoljce in skozi študijsko leto sodelovali s štirimi udeleženci klinike.

3. VARSTVO RANLJIVIH SKUPIN

Aktivnosti so po svoji vsebini večinoma vezane na svetovanje posameznikom, ki spadajo v eno izmed marginaliziranih skupin. Največji del vsebinskih dejavnosti je vezan na osebe, ki se spopadajo s kroničnimi boleznimi, težavami v duševnem zdravju in z invalidnostjo, v teh primerih so svetovanja bolj poglobljena, z možnostjo vlaganja pravnih sredstev, pridobivanja pravnih mnenj in zagovorništva.

Še dodatno se svetovanja v obliki prvega pravnega nasveta izvajajo v sodelovanju z občinami, saj si že več let prizadevamo razširiti mrežo brezplačne pravne pomoči v državi. Sodelujemo s Svetom za varstvo pravic najemnikov v MOL in za najemnike stanovanj na področju občine že več let nudimo brezplačno pravno pomoč.

V letu 2024 smo nadaljevali sodelovanje z Inštitutom za študije stanovanj in prostora, Najemniškim SOS in Zadrugatorjem na področju pravne pomoči najemnikom in sodelovali pri ozaveščanju najemnikov o njihovih pravicah. Sestali smo se tudi s predstavniki Stanovanjskega inšpektorata in predstavnikov MSP glede sodelovanja pri izboljšanju položaja najemnikov.

Prav tako se odzivamo in vlagamo pobude za spremembe predpisov s področij, ki so vezani na delovna razmerja, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, trg dela, zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, socialno zakonodajo, stanovanjska razmerja, zdravstveno varstvo in druga relevantna področja.

Za društva, ki pod svoje okrilje združujejo predvsem osebe z določeno vrsto invalidnosti pa izvajamo tudi predavanja in delavnice ter sodelujemo v njihovih programih rehabilitacije kot predavatelji ali svetovalci.

V letošnjem letu smo nadaljevali s svetovanji za različne organizacije, predvsem glede delovnih razmerij in drugih področij njihovega delovanja (Interni akti in pogodbe o zaposlitvi ter kadrovska vprašanja in delovna razmerja za Mirovni inštitut, Danes je nov dan, Društvo Projekt Človek, Sklad Silva, Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije in druge).

Z Organizacijo Validity smo nadaljevali neformalno sodelovanje na področju deinstitutionalizacije, v letu 2025 pričnemo s projektom v okviru Konzorcija PRIHODNOST, ki bo usmerjen na področje deinstitutionalizacije in ureditve instituta skrbništva.

V letu 2024 smo vložili 90 pravnih sredstev z različnih področij (tukaj vštevamo samo pritožbe, ugovore in tožbe, brez pripravljanih vlog, urgenc, opominov in drugih procesnih pisanj). Objavili smo 2 članka o pravicah kronično bolnih oseb do socialne varnosti.

Poleg tega aktivno sodelujemo v odprtih sodnih postopkih pred delovnim in socialnim sodiščem, v katerih invalidov sicer ne zastopamo, jim pa nudimo pravno podporo tekom celega postopka, kar vključuje tudi sestavo vseh potrebnih pravnih pisanj v postopkih (pripravljalne vloge, pripombe na izvedenska mnenja, odgovori na pritožbe, postopkovne vloge...).

V okviru projekta Državnega preventivnega mehanizma smo s predstavniki Varuha človekovih pravic opravili 8 obiskov strokovnih centrov in vzgojnih oziroma stanovanjskih skupin in domov starostnikov ter sodelovali pri pripravi poročila in izmed ostalega podali predloge za sistemske spremembe na področju instituta skrbništva in kršitve povezane z omejevanja gibanja osebam z razvojnimi težavami brez pravne podlage.

Opravili smo več posvetov in uskladitev ciljev z Zvezo delovnih invalidov Slovenije in predstavniki Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS) glede tem in sprememb, ki bi jih bilo potrebno zasledovati v okviru reforme pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Pregledali smo dostopna gradiva, podali komentarje sprememb Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter sodelovali na posvetih in sestankih v okviru Fokalne skupine Vlade RS in MDDSZ ter pripravili konkretne predloge za spremembo zakona. Na podlagi posredovanih gradiv smo se tudi opredelili do predlaganih sprememb Zakona o osebni asistenci, Zakona o izvrševanju proračunov RS za leti 2025 in 2026, izhodišč za sprejem Zakona o lastniški zadrugi delavcev.

Podali smo predlog spremembe Navodila za izpolnjevanje obrazca prijave v zavarovanje za invalide glede kriterijev kdo šteje za invalida v kvotnem sistemu zaposlovanja, kar posredno vpliva tudi na možnost pridobitve drugih pravic, predvsem invalidsko EU kartico ugodnosti.

Opravili smo posvetovanje z Združenjem gluhih in naglušnih Slovenije glede možnosti spremembe Zakona o RTV, ki se nanaša na dostopnosti programa za senzorno ovirane osebe in kako bi se bilo najbolj smiselno lotiti problematike ter pomagali pri oblikovanju predloga za spremembo zakonskih določil.

V letu 2024 smo nadaljevali aktivnosti na področju deinstitutionalizacije, kot eni izmed ustanoviteljev neformalne koalicije za deinstitutionalizacijo, prav tako smo kot član konzorcija NVO uspešno prijavili projekt s tega področja, ki se začne izvajati v letu 2025.

V sodelovanju z Društvom revmatikov smo podali predlog Ministrstvu za zdravje glede ureditve položaja kronično bolnega otroka oziroma dolgotrajno bolnega otroka v povezavi s pravico do spremljanja na zdravstveno obravnavo po dopolnitvi 15 . leta starosti.

V letu 2024 pa smo nadaljevali sodelovanje z Ministrstvom za solidarno prihodnost na področju stanovanjske politike in najemnih razmerij kot člani Stanovanjskega sveta RS, ki je organiziran kot posvetovalno telo ministra za potrebe reforme stanovanjskega področja.

4. PRAVNA MREŽA ZA VARSTVO DEMOKRACIJE

Pravna mreža za varstvo demokracije v letu 2024 ni delovala v polnem obsegu, saj za to ni bilo finančnih pogojev. Na to je v največji meri vplival razveljavljen razpis Ministrstva za javno upravo. Razpoložljiva sredstva so omogočala sodelovanje in odzivanje na nekaj pomembnejših tem in uporabo pravnih sredstev. Tako smo nadaljevali postopek zoper Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije zaradi nedostopnosti osebnih zdravnikov, zoper Ministrstvo za javno upravo smo vložili tožbo na Upravnem sodišču in organizirali posvet o postopku imenovanja sodnikov ter o noveli zakona, ki ureja ugovor vesti.

Opozarjali smo na nedopustne omejitve svobode govora povezane z nošenjem palestinske države in podali odziv na homofobne napade v Mariboru in Paradi ponosa. Pripravili smo odziv na poročilo o stanju pravne države ter uspeli v tožbi zoper odgovornega urednika portala Prava.si Luko Perša (primer Vuk Čosić).

Konec leta 2024 je bila Pravna mreža uspešna na novem razpisu Ministrstva za javno upravo, ker bo omogočilo bistveno intenzivnejše delo v letu 2025.